

Editorial

[English version](#)

Představujeme dubnové číslo 2019

Vážené čtenářky a čtenáři,

představujeme vám první letošní číslo již sedmého ročníku časopisu Sociální pedagogika. Redakce časopisu byla jako vždy otevřena veškerým tématům z oblasti sociální pedagogiky a rovněž i z oblasti blízkých sociálních věd. Tematická otevřenost dubnového čísla časopisu Sociální pedagogika má v souladu s aktuálními trendy vědeckých prezentací interdisciplinární přesah. Zájmem členů redakční rady je podporovat interdisciplinarnitu bádání v sociálních vědách, zároveň zůstává prioritou ukotvovat výzkumná zjištění ve sféře působnosti sociální pedagogiky. Klíčovým pojmem pro tuto působnost je pedagogizující prostředí.

O publikaci v tomto čísle se ucházel vysoký počet studií. Zájem domácích i zahraničních autorů je pro redakci časopisu potěšujícím zjištěním a zároveň závazkem udržet kvalitu studií na vysoké úrovni. Výběr textů do tohoto čísla byl tedy pro recenzenty a členy redakce časopisu velmi náročný. Celý proces nakonec vyústil ve zveřejnění tří pozoruhodných studií.

Úvodní studie s názvem **Abúzus alkoholu pečujících osob jako rizikový faktor smrti dětí do pěti let: Limity statistických přehledů kriminality** autorů Ivany Olecké, Petra Přecechtěla a Heleny Skarupské přináší výjimečná výzkumná data. Cílem výzkumu bylo vyčíslit evidenci patologických jevů na základě desetileté retrospektivní analýzy policejních statistik a tím otevřít diskusi nad způsoby prevence a zejména nad validitou dat referujících o prevalenci smrti dítěte způsobené požitím alkoholu jeho rodičem/pečovatelem. Autoři studie se v polemice zabývají podnětnými úvahami, například o příčinách a souvislostech tzv. pijáctví vzdělaných žen. Tyto úvahy se týkají oblasti zdravotní gramotnosti, fenoménu jedináčkovství, výchovy k rodičovství ve školách, pracovního vypětí, internetového zpravodajství apod. Varujícím zjištěním autorů studie je nejednoznačnost posuzování přítomnosti návykových látek v těle podezřelého a s tím spojený vliv návykové látky, případně abstinčního syndromu na patologické jednání pachatele. Pro sociální pedagogiku vyplývají z popsaného výzkumu zajímavá doporučení týkající se například důkladné znalosti sociálního prostředí, v němž dochází ke kriminálním činům v souvislosti s abúzem alkoholu, což může vést k vytvoření adekvátního systému preventivních opatření, případně k intervenčnímu působení na pachatele trestného činu. Význam studie spatřujeme mj. v provázanosti metod sociální pedagogiky a sociální práce.

Druhá studie autorů Anny Šlachtové, Bohdany Richterové a Iva Müllera nese název **Změny sebepojetí klientů terapeutických komunit pro drogově závislé prostřednictvím terapie dobrodružstvím**. Studie prezentuje dílčí výsledky empirické části studentského grantového projektu zaměřeného na klienty šesti terapeutických komunit. Výzkumná data byla získána dotazníkem s časovou sousledností, tedy jako ex post facto výzkum a testována pomocí analýzy rozptylu. Autoři studie vycházejí z předpokladu, že na změnu životního stylu cílové skupiny může významně působit změněné sebepojetí a sebeúcta jednotlivých členů komunit. Terapie dobrodružstvím se jeví jako vhodný prostředek ke změně sebepojetí, která je způsobena reflexí autentické osobní zkušenosti. Výzkumná studie dle předpokladů potvrdila pozitivní efekt sdíleného zážitku členů komunity na jejich míru optimistického sebepojetí, percepce účinnosti vlastního působení a vnímanou schopnost zvládat problémy. Lze konstatovat, že uvedená studie ukotvuje problematiku sociální pedagogiky do potenciálu volnočasového naplnění komunitní práce.

Závěrečná studie **Social and pedagogical aspects of the development of inclusive education** byla realizována ukrajinskými autorkami Olenou Budnyk a Serhií Sydoriv. Studie charakterizuje důležité socio-pedagogické aspekty implementace inkluzivního vzdělávání v podmínkách integrace Ukrajiny a dalších zemí bývalého Sovětského svazu do globálního vzdělávacího prostoru. V potaz byly vzaty

i genderové stereotypy o inkluzivním vzdělávání, které jsou charakteristické pro smýšlení konkrétního národa a dále jsou prezentovány socio-pedagogické bariéry inkluze. Článek zdůrazňuje důležité aspekty zavedení efektivní pedagogické spolupráce mezi školou a rodinou studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a navrhuje způsoby práce s rodiči v inkluzivních školách. Studie přináší inspirativní pohled na inkluzivní vzdělávání studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a nabízí příklady praktického využití didaktických materiálů při výuce angličtiny jako druhého/cizího jazyka na základních školách (např. grafické plakáty a audio-vizuální pomůcky) pro formování demokratických hodnot a tolerantního přístupu ke studentům s postižením a se speciálními vzdělávacími potřebami.

Hostem tohoto čísla časopisu je britský sociální pedagog Gabriel Eichsteller, který je jedním ze zakladatelů organizace ThemPra Social Pedagogy věnující se rozvoji sociální pedagogiky ve Velké Británii. V **rozhovoru**, který časopisu poskytl, čtenáři naleznou řadu jedinečných informací týkajících se např. současného stavu sociální pedagogiky ve Velké Británii a činnosti organizace ThemPra Social Pedagogy či zamyšlení nad budoucím vývojem sociální pedagogiky nejen ve Velké Británii. Rozhovor je doplněn krátkým medailonem Gabriela Eichstellera.

V rubrice **Recenze** jsou představeny a zhodnoceny dvě knihy. Publikaci *Biofeedback v teorii a praxi* (Ptáček & Novotný, a kol.) představují Lucie Hrbáčková a Monika Smolíková z Univerzity Palackého v Olomouci. Recenzi knihy, jejíž téma ve společnosti stále rezonuje, *Cizinci v Brně: Vztahy, vazby a sítě podpory* autorského kolektivu pod vedením D. Topinky, napsala Martina Kurowski z Masarykovy univerzity v Brně.

V tomto čísle také uvádíme text Jolany Hroncové z Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici, který je věnován školnímu sociálnímu pedagogovi na Slovensku. Navazujeme tak na článek zveřejněný v minulém čísle v rubrice **Sociální pedagogika na Slovensku**. V této rubrice dáváme prostor pro informování čtenářů o historii a současnosti sociální pedagogiky u našich východních sousedů. Vývoj sociální pedagogiky po rozdělení Československa je v obou zemích v řadě aspektů odlišný a sledovat tyto odlišnosti je určitě velmi zajímavé.

V rubrice **Informace** uveřejňujeme zprávu o konferenci *Síťování pro rodiny*, která se uskutečnila v březnu 2019 v Brně jako součást projektu zaměřeného na systém péče o ohrožené děti a jejich rodiny. Na závěr si dovoluujeme poděkovat všem členům redakční rady, autorům a recenzentům za spolupráci při tvorbě tohoto čísla.

Redakce